

Skupština Kantona Sarajevo

Admela Hodžić, zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo

Sarajevo, 26.11.2024. godine

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Sarajevo

Skupština Kantona Sarajevo

N/r predsjedavajućeg

Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo

Vlada Kantona Sarajevo

N/r premijera

ZASTUPNIČKA INICIJATIVA

Na osnovu čl. 106 i 213. stav (1) Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12-Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22 i 17/22-Ispravka) podnosim inicijativu Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo da obezbijedi sve potrebne uslove za uključivanje organizacija osoba s invaliditetom u postupke izrade propisa, kroz uspostavljanje kontakt tačke, odnosno osobe ili osoba u Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo, koje će pri kreiranju i donošenju svakog novog propisa u Kantonu Sarajevo saradivati sa predstavnicima organizacija osoba s invaliditetom kojima je Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo rješenjem utvrdilo ovaj status.

O B R A Z L O Ž E N J E

Osobe s invaliditetom i njihove organizacije su veoma zainteresirane da razvijaju partnerske odnose s institucijama vlasti u Kantonu Sarajevo i učestvuju u pripremi, donošenju i implementaciji svih zakona i drugih propisa u Kantonu Sarajevo, prije svega onih koji se odnose na prava osoba s invaliditetom i direktno utiču na njihov položaj u društvu.

Ovaj interes je sasvim logičan, jer se u pravilu radi o osobama koje imaju teški invaliditet i koji bez podrške društvene zajednice, ne mogu obezbijediti dostojanstven život. Praksa je u Evropi pa i većini zemalja u svijetu da se predstavnici organizacija osoba s invaliditetom uključuju u ranoj fazi u pripremu zakona i drugih propisa, koji se na direktan ili indirektan način na njih odnose. O tome se govori u UN Standardnim pravilima o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom, koje je Generalna Skupština UN-a usvojila 1993.godine, a Vijeće ministara BiH svojom Odlukom prihvatilo 30.septembra 2003.godine.

U Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, koju je Generalna Skupština UN-a usvojila 2006.godine, a Bosna i Hercegovina ratifikovala 2010.godine, u preambuli se definiše polazište:

»(n) Smatrajući da osobe sa invaliditetom treba da uživaju mogućnost da budu aktivno uključene u procese donošenja odluka o politici i programima, uključujući one koji se neposredno tiču samih osoba sa invaliditetom«

Shodno ovom opredjeljenju, u Konvenciji se, a naročito u članu 4, stav 3) traži od država potpisnica da u pripremu propisa uključuju predstavnike organizacija osoba s invaliditetom:

“3. Prilikom razvoja i sprovođenja politike i zakonodavstva usmjerenih na primjenu ove Konvencije, kao i drugim procesima donošenja odluka o pitanjima koja se neposredno tiču osoba sa invaliditetom, države potpisnice će to činiti uz bliske konsultacije i aktivno učešće osoba sa invaliditetom, uključujući djecu sa invaliditetom, kroz organizacije koje ih predstavljaju i zastupaju«

Analizirajući Izvještaj o primjeni Konvencije u Bosni i Hercegovini, UN Komitet za prava osoba s invaliditetom je 2017. godine dostavio Preporuke BiH, među kojima su zabrinutost i preporuke koje se odnose na uključivanje osoba s invaliditetom u pripremu i donošenje propisa:

“6. Komitet je zabrinut zbog nedostatka transparentnih procedura i zakona u vezi sa konsultacijama sa organizacijama osoba sa invaliditetom. Takođe je zabrinut zbog nedostatka strukturisane finansijske podrške i izgradnje kapaciteta tih organizacija, posebno na lokalnom nivou.

7. Komitet preporučuje da Država potpisnica usvoji formalne i transparentne mehanizame za redovne konsultacije sa organizacijama osoba sa invaliditetom, uključujući i one koje predstavljaju žene i djecu sa smetnjama u razvoju, nagluhe i gluhe osobe, osobe sa psihosocijalnim i / ili intelektualnim teškoćama, u svim entitetima i kantonima. Komitet također preporučuje da Država potpisnica organizacijama osoba sa invaliditetom redovno obezbjeđuje dovoljno finansijskih sredstava.

8. Komitet je zabrinut što u svim entitetima i kantonima Države potpisnice ne postoji koncept zaštite osoba sa invaliditetom zasnovan na ljudskim pravima, u skladu sa Konvencijom. Takođe je zabrinut zbog nedostatka napora da se izmijeni postojeće zakonodavstvo i potpuno uskladi sa Konvencijom, imajući u vidu odredbe člana 4, stav 5. Konvencije.

9. Komitet preporučuje da Država potpisnica usvoji jedan usklađen koncept zaštite osoba sa invaliditetom zasnovan na ljudskim pravima, u skladu sa Konvencijom. Takođe preporučuje da Država potpisnica napravi analizu svojih pozitivnih zakona i donese zakone u redovnim konsultacijama sa organizacijama osoba sa invaliditetom”.

U Opštem Komentaru UN Komiteta za prava OSI br. 7, na član 4. Konvencije, insistira se da institucije vlasti uključuju organizacije osoba s invaliditetom u pripremu, usvajanje i implementaciju propisa, od interesa za osobe s invaliditetom.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je 2022. godine usvojio Zakon o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba s invaliditetom i civilnih žrtava rata (“Službene novine Federacije BiH” broj:61/22), u koji su uključene navedene Preporuke UN Komiteta.

Član 6. Stav 4) navedenog Zakona glasi:

“(4) Svi nivoi vlasti u Federaciji BiH će prilikom izrade i provedbe propisa iz svoje nadležnosti, kao i u procesima donošenja odluka koje su značajne za osobe sa invaliditetom konsultovati i aktivno uključiti osobe sa invaliditetom putem reprezentativnih OOSI i OCŽR”

U skladu sa ovim Zakonom, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, provelo je postupak 2023/2024.godine za utvrđivanje statusa organizacija osoba s invaliditetom u Kantonu Sarajevo, za udruženja koja su registrovana u Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo. Određeni broj udruženja dobio je status organizacija osoba s

invaliditetom i time se jasno definisalo koje se organizacije/udruženja smatraju organizacijama osoba s invaliditetom i koje na legitiman način mogu zastupati interese osoba s invaliditetom.

Osoba ili osobe koje će se imenovati za kontakt sa organizacijama osoba s invaliditetom, osim stručnih zvanja po sistematizaciji, trebaju poznavati međunarodne i domaće propise kojima se regulišu prava i položaj osoba s invaliditetom, trebaju poznavati rad i djelovanje organizacija osoba s invaliditetom, kao i način funkcionisanja pokreta osoba s invaliditetom.

U Kantonu Sarajevo od 1992. Godine, djeluje i radi Koordinacioni odbor udruženja osoba s invaliditetom, u koji je učlanjeno devet kantonalnih organizacija osoba s invaliditetom, koje okupljaju osobe s najtežim invaliditetom. Ključnu saradnju treba ostvarivati sa Koordinacionim odborom i organizacijama koje ga čine.

Određivanje ključnih osoba za kontakt sa organizacijama osoba s invaliditetom, značajno će unaprijediti partnerstvo između organizacija osoba s invaliditetom i institucija vlasti u Kantonu Sarajevo. Također, će organizacije osoba s invaliditetom preuzeti određenu odgovornost za kreiranje zakona i drugih propisa, što će bitno podignuti zadovoljstvo osoba s invaliditetom i njihovih porodica.

Određivanje kontakt osoba u Ministarstvu pravde i uprave u Kantonu Sarajevo, ne podrazumijeva povećanje sredstava za ove namjene, jer bi se predstavnici organizacija osoba s invaliditetom uključivali u već utvrđene procedure priprema i usvajanja zakona i drugih propisa.

Udruženje slijepih Kantona Sarajevo u partnerstvu sa Udruženjem građana Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos”, a uz finansijsku podršku Evropske Unije, implementira projekat: „Kreiranje politika u Bosni i Hercegovini uz poštivanje ljudskih prava i prava osoba sa invaliditetom” .

Glavni cilj projekta je da doprinese razvoju javnih politika Bosne i Hercegovine u oblasti invalidnosti zasnovanih na konceptu ljudskih prava zacrtanom u međunarodnim i evropskim dokumentima.

Također, projekat treba doprinijeti tome da donosioci odluka pokažu bolje razumijevanje i primjenu Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom (CRPD).

Organizacije osoba sa invaliditetom i njihovi članovi trebaju biti ojačani i predstavljeni u partnerstvima, mrežama i saradnji, kako bi preuzeli ulogu strateških partnera u kreiranju javnih politika u oblasti invalidnosti na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini i seminar / trening koji je održan u okviru ovog projekta u kojem sam učestvovala i sva saradnja nakon toga sa Udruženjem slijepih Kantona Sarajevo za implementaciju rezultata provedenih aktivnosti je upravo ova inicijativa.

Molim nadležne da što je prije moguće razmotre ovu inicijativu i pristupe njenoj realizaciji.

S poštovanjem,

Admela Hodžić samostalna zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo